

Säädösvalmisteluprosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta

Prosessi kuvataan vuokaaviomuotoisella prosessikaaviolla ja siihen liittyvillä 1-3 tekstisivuilla. Tavoitteena on kuvauksen yksiselitteisyys ja ymmärrettävyys niin että jokainen prosessiin osallistuva ymmärtää kuvatun asian samalla tavalla. Kuvauksen tulee vastata todellista toimintaa. Sanallinen prosessinkuvaus laaditaan organisaation tarpeen mukaan.

1	Prosessin nimi	Säädösvalmisteluprosessi valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta
2	Kuvauksen laatija ja laadintapäivämäärä	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitysprojekti / TM 18.9.2014
3	Kuvauksen hyväksyjä ja hyväksymispäivämäärä	
4	Versionumero	0.1
5	Prosessin tarkoitus	Prosessin tarkoituksena on esittää, miten Valtioneuvoston hanketietojärjestelmää käytetään säädösvalmistelun yhteydessä.
6	Prosessin omistaja	Oikeusministeriö ja eduskunta
7	Prosessin mallintajat ja mallinnuspäivämäärä	Valtioneuvoston hanketiedon esiselvitysprojekti 9/2014
8	Prosessin lähtötilanne	Aloite säädösvalmistelusta käynnistää säädösvalmisteluprosessin.
9	Prosessin lopputilanne	Seurataan säädöksen vaikutuksista saatavaa tietoa
10	Prosessin asiakkaat	
11	Prosessin sidosryhmät	
12	Prosessin asiakkaiden tarpeet ja vaatimukset	
13	Prosessin menestystekijät	
14	Prosessin mittarit	
15	Prosessin keskeiset resurssit ja muut volyymitiedot	
16	Prosessin ohjaus ja kehittämismenettely	
17	Rajapinnat muihin prosesseihin	

Prosessissa valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta kuvataan ylätasolla, miten lain valmisteluun liittyen tuotetaan tietoa hanketietojärjestelmään käytettäväksi ja kuinka hanketietojärjestelmästä näitä tietoja käytetään. Tarkoitus ei ole yksityiskohtaisesti kuvata, miten lain valmisteluun liittyvät eri

tehtävät toteutetaan, oleellisena pidetään tehtävien suhdetta hanketietojärjestelmään. Käytännössä lainvalmisteluhankkeista muodostetaan omat ilmentymänsä hanketietojärjestelmään ja ovat sieltä seurattavissa yksittäisinä kohteina sekä yhteenvetönäkymien kautta kokonaisuutena.

Prosessi	Selite
1 Lainsäädäntöprosessi (valtioneuvoston hanketietojärjestelmän näkökulmasta)	
1.1 Suunnittelu (lainvalmistelun prosessioppaan 1.3 - 1.7 esivalmistelu -vaihe)	Päätös suunnitella lainsäädännön valmisteltua on tehty toimeenpanon yleisessä valmisteluvaiheessa, vastuhenkilö nimetty
1.1.1 Päätös suunnittelun käynnistämisestä	<p>Virkamiesjohto tekee päätöksen suunnittelun käynnistämisestä, nimeää vastuuhenkilön (ja mahdollisen valmistelutiimin henkilöt) ja informoi ministeriä. Hallitusohjelman ulkopuolisessa, periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävässä asiassa ministeri kuitenkin tekee päätöksen.</p> <p>Lainsäädäntöhankkeen perustiedot viedään vastuuhenkilön toimesta asianhallintajärjestelmään, josta ne siirtyvät hanketietojärjestelmään tai suoraan hanketietojärjestelmään.</p> <p>Ministeriön verkkosivut ja lainsäädäntösuunnitelma päivittyvät.</p>
1.1.2 Suunnittelun tekeminen	<p>Vastuuhenkilö/valmistelutiimi suunnittelee työn. Tavoitteena on koota aineisto, jonka pohjalta voidaan päättää säädöshankkeen tarpeellisuudesta ja tehtävän toimeksiannosta. Tarvittaessa suunnittelua varten asetetaan valmistelu/toimielin, tilataan ulkopuolisia selvityksiä tai hankitaan asiantuntija-apua, esim. keskusteluja tutkijoiden kanssa.</p> <p>Suunnittelun loppuvaiheessa laaditaan hankesuunnitelma, jossa määritellään lainvalmisteluhankkeen tavoitteet, sisältö ja laajuus niin, että toteutukseen voidaan antaa selkeä toimeksianto. Vastuuhenkilö päivittää hanketietojärjestelmän tietoja suunnittelun edetessä.</p>
1.1.3 Näkemyksen esittäminen	<p>Jos sidosryhmiä on päätetty kuulla suunnitteluvaiheessa osana suunnittelua tai sen tuloksia, niin sidosryhmien näkemysten esittämisessä voidaan käyttää Otakantaa.fi:n palveluita. Otakantaa.fi -kuuleminen näkyy hanketiedossa ja mahdollinen sidosryhmäpalaute päivitetään hanketietojärjestelmään vastuuhenkilön toimesta.</p>
1.1.4 Päätös lainvalmisteluhankkeen asettamisesta	<p>Ministeri tai virkamiesjohto päättää lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä. Päätöksestä neuvotellaan tarvittaessa muiden ministerien kanssa, erityisesti jos asia ei ole hallitusohjelmassa.</p> <p>Päätöksenteon vaihtoehdot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lainsäädäntöhankke käynnistetään ja tehdään hankkeen asettamispäätös; • palataan aiempiin vaiheisiin • valmistelua ei jatketa ja suunnittelu merkitään hanketietojärjestelmään päättyneeksi.
1.1.5 Kansalainen ja media seuraa lainsäädäntöhankkeen suunnittelua	<p>Kansalainen ja media seuraavat hanketietojärjestelmästä lainvalmistelun suunnitteluun liittyvää tietoa. Erilaisista</p>

	seurantakohteista (tietty hallinnonala, teema, säädösvalmistelu) on mahdollista tilata muistutuksia.
1.2 Toteutus	Lainvalmistelun prosessioppaan vaiheet F2-F5
1.2.1 Toteutuksen organisointi ja tietopohjan kokoaminen	Virkamiesjohto päättää mahdollisen valmistelutiimi/toimielimen sekä käytössä olevat määrärahat. Toteutuksentyösuunnitelma tarkennetaan ja hanketietojärjestelmään viedään täsmentyneet tiedot (mm. valmisteluryhmän tiedot, jäsenten roolit, valmisteltava säädös, työn tavoiteaikataulu ja keskeiset työvaiheet). Työsuunnitelmassa otetaan huomioon prosessin vaiheet lain voimaantuloon asti ja varataan riittävä aika myös muiden toimijoiden suorittamiin vaiheisiin, kuten laintarkastukseen ja kääntämiseen. Samalla selvitetään, millaista tukea tarvitaan ministeriön sisältä ja muista ministeriöistä sekä sovitaan käytännön yhteistyön järjestämisestä. Työskentelyssä täydennetään ja syvennetään aiemmissa vaiheissa kerättyä tietoa.
1.2.2 Näkemyksen esittäminen	Lainvalmistelussa kuullaan sidosryhmiä työskentelyn aikana. Näkemysten esittäminen voi tarkoittaa myös virallista lausuntomenettelyä. Näkemysten kuuleminen näkyvät hanketiedossa, mahdolliset tulokset näkyvät hanketietojärjestelmässä. Näkemysten esittämisessä hyödynnetään Otakantaa.fi/lausuntopalvelu.fi/muita vakiintuneita välineitä.
1.2.3 Ratkaisuvaihtoehdot ja niiden vaikutusten arviointi	Valmistelussa esillä olevien pääkysymysten vaihtoehtoiset ratkaisut täsmennetään ja niiden vaikutukset arvioidaan koottua tietopohjaa ja teetettyjä selvityksiä käyttäen. Ministeriä informoidaan ensin ratkaisuvaihtoehdoista ja sen jälkeen valmistuneista vaikutusten arvioinnista. Ministeri ottaa niihin kantaa harkintansa mukaan.
1.2.4. Linjaukset ja hallituksen esityksen luonnos	Virkamiesjohto vastaa, että ministeriä informoidaan ja ministeri päättää, miten lainvalmistelun sisällön linjaukset käsitellään. Ministeri voi päättää linjauksista itse, viedä asian käsittelyyn hallituksen piirissä tai delegoida asian virkamiesjohdolle. Linjauksen käsittelyn tuloksena: <ul style="list-style-type: none"> • päätetään etenemisestä hallituksen esityksen luonnoksen (HE-luonnos) pääkysymyksissä • palataan aiemaan vaiheeseen tai • lainvalmistelu ei jatketa ja valmistelu merkitään keskeytyneeksi hanketietoon. Vastuuhenkilö päivittää hanketietoon täsmentyneet tiedot.
1.2.5. Lausuntomenettely	Luonnoksesta hallituksen esitykseksi pyydetään kirjallisia lausuntoja sidosryhmiltä. Näin toimitaan yleensä silloinkin, kun sidosryhmiä on eri tavoin jo kuultu esi- ja perusvalmistelun aikana. Lausuntopyyntö lähetetään keskeisille, tiedossa oleville sidosryhmille. Se myös julkaistaan, jotta kaikilla kiinnostuneilla olisi tilaisuus antaa lausunto. Lausunnoissa saatu palaute kootaan ja julkaistaan. Lausuntomenettely toteutetaan lausuntopalvelu.fi ja/asianhallinnan avulla, ja lausuntomenettelyn keskeiset sisällöt näkyvät hanketiedossa.
1.2.6. Päätös valmistelun jatkamisesta	Virkamiesjohto vastaa, että ministeriä informoidaan palautteesta ja hän päättää, millä tavoin valmistelun jatkamista

	<p>käsitellään. Ministeri voi päättää asiasta itse, viedä sen käsittelyyn hallituksen piirissä tai delegoida asian virkamiesjohdolle. Käsittelyn tuloksena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • päätetään edetä jatkovalmisteluun • palataan aiempaan vaiheisiin, • lainvalmistelua ei jatketa ja valmistelu merkitään keskeytyneeksi hanketietoon. <p>Vastuuhenkilö päivittää hanketietoon täsmentyneen työsuunnitelman ja arvion HE valmistumisajankohdasta.</p>
1.2.7. Jatkovalmistelu	<p>Lausunntomenettelyssä saadun palautteen perusteella päätetään hallituksen esityksen luonnoksen sisällöstä. Luonnokseen tehdään tämän perusteella tarpeelliset muutokset. Sen jälkeen esitys käännetään ruotsiksi. Suomen- ja ruotsinkieliset esitysluonnokset tarkastetaan oikeusministeriön laintarkastusyksikössä. Tarkastuksessa tutkitaan, onko luonnokset kirjoitettu lainvalmistelusta annettujen ohjeiden mukaisesti ja onko suomen- ja ruotsinkielinen teksti sisällöltään samanlainen. Sen jälkeen tekstit korjataan tarkastuksessa esitettyjen huomautusten mukaisesti. Vastuuhenkilö vie hanketietoon jatkovalmisteluun vaiheisiin liittyvät vaihetiedon täsmennykset.</p>
1.2.8. Näkemysten esittäminen	<p>Lainvalmistelussa kuullaan sidosryhmiä työskentelyn aikana. Näkemysten esittäminen voi tarkoittaa myös virallista lausunntomenettelyä. Näkemysten kuuleminen näkyvät hanketiedossa, mahdolliset tulokset näkyvät hanketietojärjestelmässä. Näkemysten esittämisessä hyödynnetään Otakantaa.fi/lausuntopalvelu.fi/muita vakiintuneita välineitä.</p>
1.2.9 HE-luonnoksen hyväksyminen esitettäväksi	<p>Virkamiesjohto hyväksyy HE-luonnoksen viemisen valtioneuvoston esittelyyn. Valmisteluvastuulliset huolehtivat esittelyyn liittyvistä muista tehtävistä (mm. mahdollinen toisen ministeriön esittelylupa, esittelylistojen tekeminen PTJ:llä, ministerin jakolupa). Vastuuhenkilö päivittää tiedot hanketietoon.</p>
1.2.10 Päätös hallituksen esityksen antamisesta	<p>Hallitus päättää valtioneuvoston yleisistunnossa hallituksen esityksen antamisesta eduskunnalle. Ennen yleisistuntoa esitys käsitellään valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa, jos esityksen taloudelliset vaikutukset ovat merkittäviä. Yleisistunnossa esittelijänä toimii ministeriön virkamies. Valtioneuvoston päätöksistä tiedotetaan valtioneuvoston verkkosivuilla.</p>
1.2.11 Kansalainen ja media seuraa lainsäädännön valmistelua	<p>Kansalainen ja media seuraavat hanketietojärjestelmästä lainvalmistelun suunnitteluun liittyvää tietoa. Erilaisista seurantakohteista (tietyt hallinnonala, teema, säädösvalmistelu) on mahdollista tilata muistutuksia.</p>
1.3 Seuranta	<p>Hanketiedon näkökulmasta seurantavaihe sisältää lainvalmistelun prosessin vaiheet F6, F7 sekä täytäntöönpano ja seuranta.</p>
1.3.1 Eduskuntakäsittely	<p>Eduskunnan käsitellessä hallituksen esitystä eduskunnan valiokunnat kuulevat esityksen valmistelleen ministeriön virkamiehiä ja muita asiantuntijoita. Ministeriön virkamiehet toimittavat tarvittaessa lisää tietoa käsiteltävästä asiasta. Eduskunnan käsittelyn tiedot haetaan</p>

	eduskunnan tietojärjestelmistä ja yhdistetään hanketietoon.
1.3.2 Lain vahvistaminen	<p>Tasavallan presidentti päättää eduskunnan hyväksymän lain vahvistamisesta. Tasavallan presidentin päätöksistä tiedotetaan valtioneuvoston verkkosivuilla.</p> <p>Vahvistettu laki julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Laki tulee julkaisemisen jälkeen voimaan laissa mainittuna päivänä tai sen voimaantulosta säädetään myöhemmin asetuksella. Voimassa oleva lainsäädäntö on saatavilla Finlexissä.</p>
1.3.3 Täytäntöönpano ja seuranta	<p>Lain täytäntöönpanoa ja vaikutusten toteutumista seurataan lain voimaantulosta alkaen. Seurannan tarkoituksena on arvioida lain toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita. Seurannassa kerättäviä tietoja tarvitaan pitemmällä aikavälillä myös tulevien lainsäädännön uudistamishankkeiden pohjaksi.</p> <p>Seurannan toteuttamisesta vastaa lain valmistellut ministeriö. Hanketietojärjestelmään viedään seurantatietoja ja/tai päivitetään liitteitä, lisätään linkejä seurannan tuloksiin.</p>
1.3.4 Seurataan säädöksen vaikutuksista saatavaa tietoa	<p>Kansalaiset ja media tarkastelevat hanketietojärjestelmässä olevia seurantatietoja päättyneistä lainvalmisteluhankkeista. Hanketietojärjestelmän lähettämät seurantakohdemuistutukset antavat herätteen tarkastella seurantaan valitun lainsäädäntöhankkeen tietoja.</p>